

मौरीपालनबाट आम्दानी गर्दै तोगीका युवा

हरिप्रसाद बाँस्तोला

पोखरा, २० मंसिर/ रासस

कास्की जिल्लाको मादी गाउँपालिका-११ तोगी लम्तरीका विनोद ढकालले गाउँमै मौरीपालनबाट मन्य आम्दानी गरेर सबैको लागि अनुकरणीय बन्नुभएको छ। उहाँले सहर भर्ने र विदेश जाने युवालाई आफ्नो जन्मस्थानमा बसेर पनि आम्दानी गर्न सकिन्छ भन्ने सन्देश दिइहनुभएको हो।

समुद्री सतहबाट एक हजार दुई सय मिटरको ऊचाइमा रहेको विकट बस्तीमा मह र मधुरीसहितको घार बिक्रीबाट एक वर्षको अवधिमा रु सात लाख आम्दानी गरेको २७ वर्षीय ढकालले जानकारी दिनुभयो। “परम्परागत खरले छाँको धमाउने धैर्यभरि र वरिपरि करेसाबारीमा राखिएका ३२ वटा मौरीका घाबाट उत्पादन महको मुख्य बजार पोखरा हो”, उहाँले भन्नुभयो, “घरबाट मह प्रतिक्रियो रु एक हजार चारसय र माग अनुसार राम्भान्धत स्थानमा पुऱ्याउँ थप रु एक सय लिने गरेको छु।” तोगीगाउँ भन्दामाथि बस्ती नभएको चिसो भए पनि भुल्के घाम लाने उक्त पाखोमा महतवर्ष्ण जडीबुटीको खानी तथा घना जङ्गल भएकाले मौरीका लागि प्रशस्त चरण क्षेत्र रहेको ढकालले बताउनुभयो। यहाँ उत्पादित अगानिक मह र घारको माग तीव्र रहेको उहाँले राम्भान्धत जानकारी दिनुभयो। कातिक/मझसिर्पा मात्र तीन सय केजी मह उत्पादन भई बिक्री गरेको ढकालले बताउनुभयो। उहाँका अनुसार एक वर्षको अवधिमा ३८ थान मौरीसहितको घार समेत बिक्री भएको छ। मौरी सहितको प्रतिविधि घारलाई युवालाई आनुभएको हो।

एक वर्षको अवधिमा आप्जो र छिमेकीको गरी रु ३५ लाख मूल्य बराबरका तीन सय पचास गोलासहितको घार बिक्री गरेको बताउँदै लामिछानेले भन्नुभयो, “यस क्षेत्रमा रहेका सबै घरमा धैर्य/थैरे घार छन्। गाउँमा वार्षिक रु एक करोड भन्दा बढी सहरको पैसा आउने गरेको छ।” कातिक/मझसिर्पा र फाउन महिनामा मौरीले गोला वृद्धि गर्ने भएकाले सोही समयमा नयाँ घारमा राख्न उचित हुने उहाँको भनाइ थियो। कास्की जिल्लाका पाँचवटै स्थानीय तह तथा छिमेकी जिल्ला गोरखा र स्याङ्जामा मौरीका घार बिक्री गर्दै आएको बताउँदै लामिछानेले उहाँले थन्नुभयो, “अन्य काठको तुलनामा दुरी जातको काठमा बनाइएको घारको मूल्य बढी हुँचु।” एउटा घारबाट फुटाएर एक वर्षमा १० घारसम्म

विदेश र सहरतर्फ भौतारिनु नपर्ने उहाँको भनाइ थियो। मौरीपालक किसान सोमानाथ खनालका अनुसार घर र आसपासमा मौरीका २२ घार छन्। यस सिजनमा उत्पादन भएको ६५ लिटर मह बिक्रीबाट रु एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो। महको मागअनुसार पोखराको लेकसाइडमा प्रतिलिपर रु दुई हजारका ढले तो बिक्री गरेको बताउँदै उहाँले भन्नुभयो, “मौरीलाई खासै ध्यान दिउपर्दैन। असिनापानीको बढी डर हुँच। मलछाप्रो, अरिङ्गाल, चिभेचरो, कमिला, खपटेकीरालगायत जद्गली जनावर, चराचुरूझीबाट जोगाउनु भने पर्छ।” कार्बोहाइड्रेट, प्रोटीन, भिटामिन बी र सी, आइसन, न्यासेसियम, क्याल्सियम, पोटासियम, फस्फोरस, सोडियमजको भण्डारकारूपमा लिइने बहुउपयोगी खाद्य वस्तु प्राप्त हुने महको सेवनकर्ता बढेपछि पछिल्लो समय मागसमेत बढेको किसान बताउँच्न। स्थानीय मौरीपालन गर्दै आनुभएका अनुवान किसान पित्राज लामिछानेले मह भन्दा मौरीसहितको घार बिक्रीमा विशेष ध्यान दिउँदै आनुभएको छ। मह उत्पादनका लागि आवश्यक सीप, जान र प्रविधिमा सहयोग गर्दै आइएको गुरुडले जानकारी दिनुभयो। उहाँका अनुसार मादी गाउँपालिकाका अधिकांश वडामा मह उत्पादनको प्रचुर सम्भावना रहेको छ।

पालिकाले पकेपक्त क्षेत्रकारूपमा विकास गर्न चालु आर्थिक वर्षमा १५ देखि २० लाख मूल्य बराबरका मौरीसहितको घार खरिद गरी किसानलाई वितरण गर्न योजना बनाएको गुरुडले जानकारी दिनुभयो। उहाँका अनुसार मादी गाउँपालिकाका अधिकांश वडामा मह उत्पादनको अनुदानको व्यवस्थागरिएको उहाँले भन्नुभयो, “यस क्षेत्रमा रहेका सबै घरमा धैर्य/थैरे घार छन्। गाउँमा वार्षिक रु एक करोड भन्दा बढी सहरको पैसा आउने गरेको छ।” कातिक/मझसिर्पा र फाउन महिनामा मौरीले गोला वृद्धि गर्ने भएकाले सोही समयमा नयाँ घारमा राख्न उचित हुने उहाँको भनाइ थियो। कास्की जिल्लाका पाँचवटै स्थानीय तह तथा छिमेकी जिल्ला गोरखा र स्याङ्जामा मौरीका घार बिक्री गर्दै आएको बताउँदै लामिछानेले उहाँले थन्नुभयो, “अन्य काठको तुलनामा दुरी जातको काठमा बनाइएको घारको मूल्य बढी हुँचु।” एउटा घारबाट फुटाएर एक वर्षमा १० घारसम्म

मौरी बनाउने गरेको उहाँले बताउनुभयो। स्थानीय सरकार एवं विधिन सदृश्यसंस्थाले किसानलाई मौरी घार वितरण गरेपनि प्रविधि र जानकारी अभावमा उनीहरूले उचित फाइदा लिन नसकेका लामिछानेले भनाइ थियो। अन्यपूर्ण संरक्षण क्षेत्र आयोजना(एक्याप) इलाका संरक्षण कार्यालय सिक्लेसद्वारा ५० प्रतिशत अनुदानमा प्रत्येक घरलाई मौरी लामिछानेले गरेको बताउँदै भन्नुभयो, “मौरीलाई खासै ध्यान दिउपर्दैन।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो। महको मागअनुसार पोखराको लेकसाइडमा प्रतिलिपर रु दुई हजारका ढले तो बिक्री गरेको बताउँदै भन्नुभयो, “मौरीलाई खासै ध्यान दिउपर्दैन।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

मौरीपालन बाँस्तोला बिक्रीबाट एक लाख तीस हजार आम्दानी भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो।